

3.1._ DESCRIPCIÓN DO ESTADO ACTUAL E ANTECEDENTES.

Este proxecto, que forma parte dunha actuación global, **se circunscribe tan só a URBANIZACIÓN da PRAZA da PORTA MIÑÁ, tal e como se sinala nos planos e na documentación económica.**

A contorna no que se plantexa esta actuación é un dos puntos máis singulares e con maior potencial da cidade amurallada.

A delimitación da actuación abarca, por unha banda, unha das catro portas orixinais da **Muralla Romana**, a Porta Miñá. Sobre ela, sabemos que, a pesar de ser unha das portas que menos modificacións sufriu ao longo da historia, non mantén intactas as súas características orixinais. Sí se pode observar a estrutura romana, con arcos de medio punto rebaixados e cun oco con bóveda de canón e estrutura de madeira encaixada nos muros, que se supón que albergaba o corpo de garda e que posteriormente foi usado como Capela dos Remedios. Desde este elemento manexábase a maquinaria da reixa que pechaba en primeiro termo o acceso ao interior do recinto amurallado, quedando na actualidade a pegada do paso de devandita reixa nos muros laterais do paso da porta.

Tamén se descubriron, nas diferentes escavacións que por diversos motivos leváronse a cabo na área, as dúas torres que flanqueaban a porta polo interior. Hoxe en día tan só pódense ver restos da torre dereita (mirando a muralla desde o interior), que presenta uns rebaixes que poderían dar cabida a unha porta que funcionaría como reforzo da reixa da que falabamos con anterioridade.

A contorna da actuación é tamén a entrada e/ou saída da cidade de peregrinos, por estar atravesado polo **Camíño Primitivo** de Santiago de Compostela, que á súa vez era a romana Vía XIX do Itinerario Antonino, e que máis recentemente se bautizou como Rúa dá Tinería.

Por outra banda, no espazo da nosa actuación sitúase a **Fonte da Porta Miñá**, que ata hai pouco tempo permanecía oculta baixo o Pazo de Orbán, e que exhumouse recentemente con motivo das obras de rehabilitación deste pazo. Trátase dunha fonte que xa aparecía mencionada no S. XII como pozo e que se conforma como fonte propiamente dita na época renacentista, no S. XVI. Nese primeiro momento era un elemento exento, situado no centro da praza, con dous accesos diferenciados: o esquerdo para persoas, a través de chanzos, e o dereito para cabalerías, con entrada en rampla. A principios do S. XVII a fonte perde a súa condición de exenta e pasa a encostarse á fachada do Pazo de Orbán. Mantéñense os dous accesos diferenciados e crese que, ademais, existían dous accesos máis coas súas respectivas escaleiras desde as dúas rúas que a bordean: Tinería e Travesía do Miño. O conxunto estaba delimitado por dous muros de protección (e de contención de terras polo desnivel existente) que forman un ángulo aberto á fronte da fonte e que conforman o espazo do "adro". A partir do segundo cuarto do S. XVII a fonte é obxecto de varias reformas posto que presenta problemas de falta de auga, que se prolongan durante varios anos. Na segunda metade do S. XVIII, permíteselle ao dono do Pazo de Orbán a ampliación deste voando cunha bóveda sobre a fonte, quedando a composición final tal como se ve na actualidade. Parece que neste momento elimínanse as dúas escaleiras laterais que comunicaban o "adro" coas rúas que o bordean. E xa desde 1942 e ata as actuacións que entre 2006 e 2008 promove a S.A. de Xestión do Plan Xacobeo, a fonte permanece enterrada baixo o pavimento e o muro que tapia o arco do Pazo de Orbán.

Pódese dicir, por todo o explicado nos parágrafos anteriores, que o ámbito desta actuación recolle diversos fitos da historia da cidade nas súas épocas máis representativas:

1._ A Muralla coa Porta Miñá, as torres e o corpo de garda, así como o trazado da Vía XIX do Itinerario Antonino, o do decumano máximo e a cloaca máxima, todo iso como representación do **Lugo romano**.

2._ O Camíño Primitivo, o viario en xeral, a parcelación e a maior parte das edificacións da contorna, que manteñen as trazas do **Lugo medieval**.

3._ O Pazo de Orbán e a Fonte da Porta Miñá baixo o mesmo, como representación do **Lugo barroco**.

A promotora deste proxecto, a Dirección Xeral de Patrimonio Cultural da Consellería de Cultura e Turismo da Xunta de Galicia, pretende recuperar estes rastros da historia da cidade, pondoos en valor para dar a coñecer parte do noso patrimonio cultural e facilitando a comprensión da evolución e conformación dun espazo tan singular e representativo.

3.2._ DESCRICIÓN DA ACTUACIÓN PROPOSTA.

O ámbito delimitado para levar a cabo a actuación, abarca a contorna da Fonte dá Porta Miñá, desde aproximadamente a prolongación imaxinaria da liña da fronte da fonte a ambos os dous lados (en Rúa Tinería e en Travesía do Miño), ata o lenzo da muralla, e atravesando a devandita porta ata o exterior, prolongándose ata a liña de cambio de pendente existente na beirarrúa da Rolda da Muralla.

A actuación céntrase en tres aspectos:

3.2.1._ Recuperación da Fonte dá Porta Miñá.

3.2.2._ Actuacións sobre a Muralla Romana.

3.2.3._ Mellora da accesibilidade da contorna.

3.2.1._ RECUPERACIÓN DA FONTE DA PORTA MIÑÁ.

Para a toma de decisións en canto á recuperación da Fonte dá Porta Miñá, baseámonos nos traballos realizados nesta zona polo historiador Adolfo de Abel Vilela e o arqueólogo Francisco Hervés Raigoso.

En función dos datos obtidos, chegouse á conclusión de que a época histórica da fonte máis adecuada para ser recuperada é a barroca, co matiz de que aqueles elementos dos que descoñecemos a configuración en dita época recuperaríanse coas características que poidamos coñecer con certeza, as cales, cos datos de que dispomos neste momento, corresponden coas da época decimonónica.

A fonte barroca é a que se resulta das modificacións levadas a cabo cando se proxecta o Pazo de Orbán, e que se sitúa baixo o seu arco e bóveda. Ten sentido recuperar a fonte desa época posto que o que chegou aos nosos días é un conxunto unitario de Pazo- Fonte, e dificilmente poderíanse entender ambos os elementos por separado. O Pazo de Orbán é a primeira construción de arquitectura civil barroca en Lugo, e así mesmo pódese dicir que o conxunto Pazo- Fonte é un dos fitos do urbanismo barroco na cidade: no urbanismo barroco as prazas transfórmanse nos lugares de referencia urbana, e caracterízanse pola aparición de dous elementos básicos: un edificio que adopta o protagonismo (que no caso que nos ocupa é o Pazo de Orbán) e un elemento decorativo (no noso caso a Fonte da Porta Miñá) que, a través de xogos de perspectivas, pretende reforzar a aparencia do elemento principal.

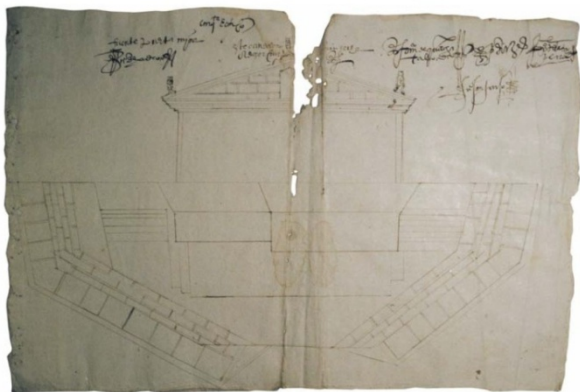
Por iso, a estrutura da fonte que se vai a recuperar é unha estrutura barroca, que se incorpora ao Pazo de Orbán, tamén barroco. A Fonte orixinal dataría do S.XVI, nun estilo renacentista, pero dela tan só chega aos nosos días parte do respaldar.

Así, a fonte estrutúrase como segue:

- Respaldar:

Ata os nosos días só chega unha parte do respaldar renacentista orixinario. Nunha actuación recente reconstruíuse o resto do elemento ata rematalo á altura da bóveda. Este remate executouse con formigón branco con acabado visto, o que permite distinguir claramente os elementos orixinais daqueles reconstruídos.

Proxecto fonte renacentista:

Estado actual respaldar:

- Escudo:

Na mesma actuación da que falabamos no apartado anterior, realizouse unha copia en relevo do escudo preexistente no mesmo formigón que o do remate do respaldar. Por iso, conseguiuase o mesmo obxectivo que se destacaba no apartado anterior: enténdese inmediatamente que o escudo non é un elemento orixinal.

Escudo orixinal e relevo "in situ":

- Caños e sistemas de alimentación dos caños:

Os datos históricos e arqueolóxicos parecen indicar que ata o ano 1638 a fonte contaba cun único caño situado en posición central; a fonte barroca contaba con tres caños no respaldar e no S.XIX engádanse dous novos caños, un en cada un dos laterais do volume abovedado.

Na última actuación levada a cabo sobre a fonte recreáronse os caños esquerdo e dereito do respaldar e completouse a peza desaparecida próxima ao caño central. Enténdese que os elementos repostos manteñen as características dos orixinais aos que remplazan (ver as imaxes do respaldar dos apartados anteriores). Os materiais utilizados continúan diferenciándose dos orixinais, seguindo o mesmo criterio que nas intervencións antes descritas.

O caño central, con todo, desaparece nalgunha das reformas da fonte, polo que se colocará unha reinterpretación do mesmo baseándonos nos datos coñecidos: según os achegados polo arqueólogo, o oco do respaldar no que se situaría o caño central correspondería con "unha peza metálica da que sairía unha billa que vertería auga nun vaso ou pía", o que "indica a existencia dunha estrutura deste tipo de material diferenciada do resto dos outros caños, tal vez por ocupar a posición central do frontispicio". Por iso sabemos que se trataba dun caño metálico, que nós recuperaremos en cobre. Se colocará, por iso, un caño destas características, tomando como referencia o da Fonte Vella de Mondoñedo, que responde a características similares e data da mesma época que o que nos ocupa.

Fonte Vella de Mondoñedo:

Os caños laterais, segundo os datos dunha das memorias arqueolóxicas, están relacionados coa existencia do pilón corrido, e polo tanto datan de finais do S. XIX ou principios do S.XX. Servían de apoio aos tres caños preexistentes posto que o novo pilón requiría un volume de auga moi superior ás anteriores necesidades. Descoñecemos as características destes dous caños, polo que para a súa reposición estaremos abertos aos datos que nos poidan achegar os novos estudos arqueolóxicos.

Caño lateral esquerdo:

Caño lateral dereito:

A alimentación da fonte anterior ao S. XVII, procedía dun pozo situado probablemente baixo as columnas da galería de tambor da Travesía do Miño (é dicir, á dereita do respaldar mirándoo de fronte); segundo os datos históricos, desde a obra que se levou a cabo en 1638 canalizouse de novo ese pozo e engadiuse outro máis, polo que entendemos que o caño dereito do respaldar toma a auga do pozo de Travesía do Miño a través dunha canle de mampostería de lousa, mentres que os outros dous caños se alimentan da canle de cantería que exhumaron os Servizos Municipais de Arqueoloxía na Rúa Tinería. Tamén entendemos que o caño situado á dereita e alimentado desde o pozo servía ao gando e á cabalería, mentres que os da esquerda, alimentados desde os estanques de decantación da Rúa Tinería, servían ás persoas, tratándose de auga potable.

A finais do S. XIX e principios do XX, xa coa existencia do pilón de cantería, parece que os caños que se colocan no lateral do recinto abovedado (é dicir, non se colocan no respaldar, se non nas paredes laterais, perpendiculares ao respaldar) servirían para a alimentación do pilón, mentres que os tres caños anteriores dedicaríanse ao consumo humano, polo que se deduce que se levou a cabo a modificación dos sistemas de alimentación precedentes.

A medida que a fonte vai perdendo importancia e vaise reducindo o seu espazo, tamén se reducen os caños de auga potable, de modo que desde os anos 20 e 30 do S. XX, ata que se cega a fonte nos anos 40 do mesmo século, a alimentación e a mesma fonte redúcese ao caño esquerdo, xa só para o uso das persoas con auga potable.

Nesta actuación expónse que os tres caños da fonte barroca aliméntense mediante a auga que actualmente mana desde detrás do respaldar, cun sistema de recirculación que en época de seca se apoie na traída municipal.

A auga destes caños non será apta para o consumo humano, polo que en contraprestación, os dous caños laterais, máis accesibles que os do respaldar, utilizaranse para o consumo humano alimentados con auga potable desde a rede municipal.

- Sistemas de drenaxe:

Na fonte barroca, a cloaca máxima romana fora anulada detrás do respaldar, cortando a súa continuidade na área que ocupaba a fonte; plantexábase un sistema de drenaxe totalmente independente da cloaca, a través de canles que partían desde cada un dos pilones existentes nese momento ata unha arqueta, e esta á súa vez conectaba con outra canle que desaugaba á cloaca máxima no tramo en que novamente estaba operativa. Este sistema mantense máis ou menos igual ata que no século XVIII recupérase a función de evacuación da cloaca romana.

Cloaca máxima e canle de drenaxe:

Na nosa proposta recupérase o sistema de drenaxe a través das canles que atravesan o "adro" e da cloaca máxima, ata chegar a un alxibe situado baixo as escaleiras e desde o que se procederá á depuración das augas.

- Pavimentos:

Recupéranse os pavimentos coherentes coa época na que se executa o pilón corrido, dos que segundo datos achegados polo arqueólogo conservamos case todas as pezas orixinais; así, o interior do pilón e o espazo exterior inmediato ao mesmo (o espazo abovedado baixo o Pazo) presentan pavimento de lousas de granito. O pavimento existente no "adro" combina os cantos rodados, cunha configuración que reflicte as trazas das canles de drenaxe, coas lousa de pizarra da cloaca máxima. Nalgunhas zonas intermedias non se conserva o pavimento orixinal, polo que se propón continuar co canto rodado ata completar a superficie total.

Pavimentos en pilón e "adro":

- O "adro" e os seus muros delimitadores:

Trátase do espazo que antecede á fonte propiamente dita, delimitado por uns muros perimetrais de contención de terras (para salvar a diferenza de cota existente con respecto ás rúas que o bordean) executados a base de mampostería de lousa e que parece que nalgún momento presentaban un revogue de morteiro de cal.

Os muros arrincan desde a fachada do pazo formando un ángulo agudo que non chega a pecharse na fronte para permitir o acceso á fonte por esa abertura. Nalgunha fotografía de principios do S.XX pódese observar que a diferenza de cotas existente entre as rúas e o adro protéxese cuns muretes ou pretils de sillares de granito que alcanzan unha altura duns 90 centímetros.

Imaxe do "adro" e os seus muros delimitadores:

Na actuación que nos ocupa preténdese recuperar o estado orixinario destes muros. Segundo os datos arqueolóxicos parece que en orixe os muros estaban revocados con morteiro de cal, pero por seren éste un acabado de difícil mantemento, propónse a pedra vista rexuntada con morteiro de cal como acabado final. Como elemento de protección fronte a caídas se propón a execución dun pretil de sillares de granito abuxardado con pezas de 75x50x30 e remates con pezas de cara superior curva, similares ás preexistentes.

Remate dos muros no S. XIX:

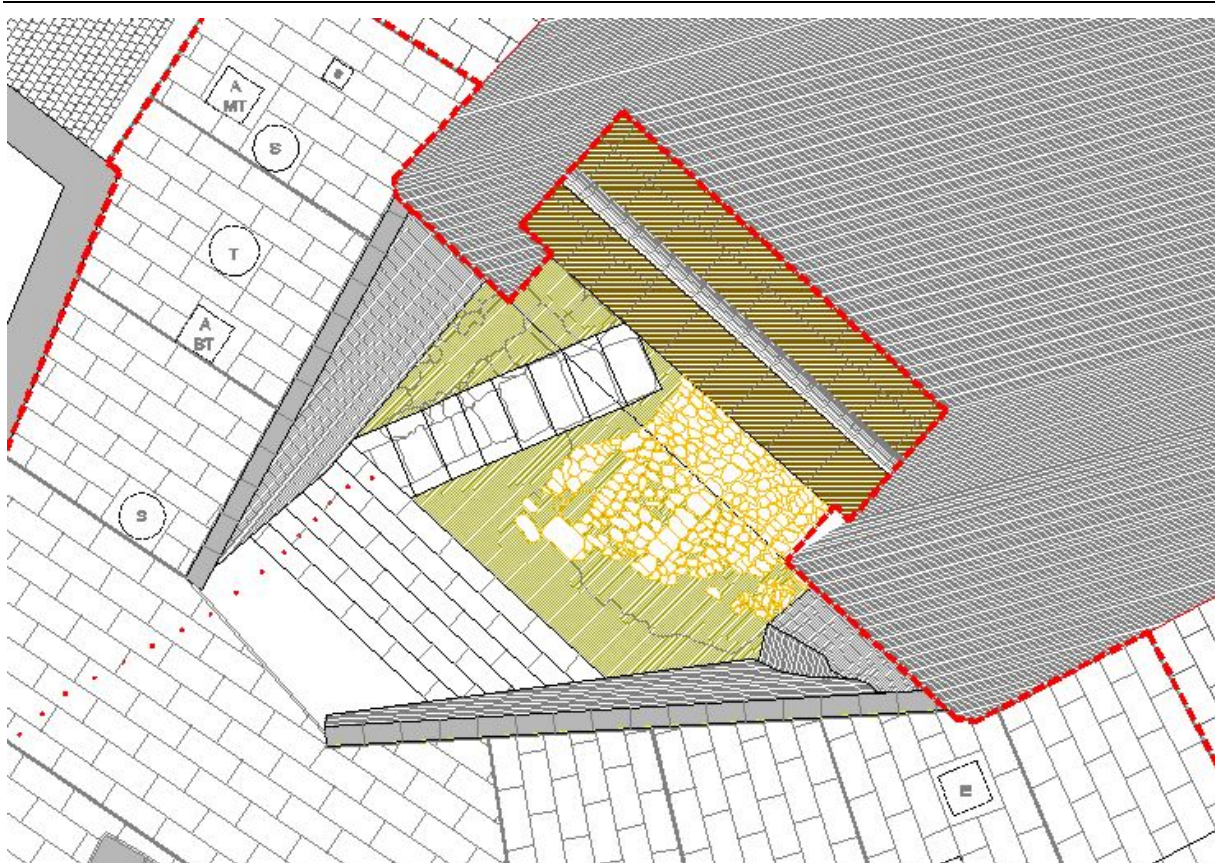
O pavimento deste espazo descríbese no apartado anterior.

- Accesos:

Nas fases iniciais da fonte, esta presentaba dous accesos diferenciados: o peonil, a través de banzos, e o da cabalería e gando, a través dunha rampla. Parece que nalgún momento tamén existiron dous accesos laterais con escaleiras desde as rúas Tinería e Travesía do Miño.

Neste proxecto expónse un único acceso a través de escaleiras pola fronte do adro. Renúnciase a un acceso en rampla dado que a diferenza de cota impide o desenvolvemento dunha rampla cunhas pendentes razoables. Tampouco se recollen os accesos laterais directos desde as vías perimetrais porque se descoñece a súa posición e xeometría orixinals, e consideramos que non achegarían beneficios adicionais ao conxunto proposto.

Plano de proxecto cos accesos propostos:

3.2.2._ ACTUACIÓNS SOBRE A MURALLA ROMANA.

No que respecta á Muralla Romana nesta contorna, distinguimos dous elementos a ter en conta:

- Torres:

Flanqueando a porta pola súa banda interior, aparecen en diferentes escavacións os restos de dúas torres que definirían en parte o esquema do sistema defensivo da muralla nos seus puntos máis débiles: os pasos exterior-interior. Trátase de dous elementos de planta cadrada conformados por sillares de granito perfectamente labrados e sobre os que posiblemente se situaría o corpo de garda.

Neste proxecto non se plantexa a exhumación dos restos de ningunha das torres, pero se mantén o seu estado actual respectando o seu volume, de modo que no momento en que nun futuro se pretenda esta exhumación, pódase integrar nesta praza sen necesidade de expor ningunha reforma adicional, nin alterar pavimentos ou detalles construtivos. Así, o pavimento proposto na nosa actuación cortarase ao chegar ao volume das torres, coa mesma solución que se propón nos encontros cos outros elementos singulares (a muralla e a fonte): peza de granito singular que conforma unha greta de separación ou respecto cara a devanditos elementos significativos.

Imaxes das torres:

- Acanaladuras do rastrillo:

Nos muros laterais no paso da Porta Miñá pódense observar dous acanaladuras verticais para o paso da reixa ou rastrillo que facía a función de protección e impedía o acceso ao interior do recinto amurallado. Neste proxecto propónse a recuperación da cota orixinal do pavimento neste punto, para deixar ao descuberto estas acanaladuras en toda a súa lonxitude. Isto, por outra banda, facilitaría o paso baixo a porta de vehículos de certas dimensións, paso que na actualidade presenta grandes dificultades (vehículos como pode ser o do Servizo Municipal de Recollida de Residuos, Servizo de Bombeiros, transportes de mercadoría,...).

Imaxe do rastrillo:

Este rebaixe á cota orixinal do pavimento nesta zona, implica que a delimitación da actuación hase de prolongar uns metros por fóra da porta, ata alcanzar a liña na que o pavimento actual presenta un cambio de pendente (nos planos adxuntos de estado actual e proposta pódese entender máis claramente esta explicación).

Tamén require a modificación do diámetro dos tubos da rede de saneamento que atravesa a porta, substituíndo o tubo existente por tres novos de diámetro inferior pero que en conxunto permiten evacuar maior volume de auga que o sistema actual.

3.2.3._ MELLORA DA ACCESIBILIDADE DA CONTORNA.

Un dos obxectivos principais deste proxecto e punto de partida do mesmo, é a mellora da accesibilidade nesta contorna tan complicada, de grandes pendentes. A realidade física, topográfica, non permite a consecución de pendentes adaptadas, pero, a pesar diso, nesta proposta elimináronse barreiras arquitectónicas importantes, como son os banzos existentes que separan as rúas Tinería e Travesía do Miño.

Doutra banda, conséguense varias plataformas horizontais que permiten facer un descanso no percorrido. A primeira delas, fronte á Fonte da Porta Miñá, a modo de vestíbulo de acceso. A segunda, fronte aos accesos ás vivendas da Travesía do Miño, á cota de acceso ás mesmas; esta plataforma xera un espazo estancial moi agradable, con vistas a todos os elementos singulares da praza: a Muralla Romana, as súas torres (cando sexan exhumadas), a Porta Miñá, a Casa- Torre, o Pazo de Orbán, a Fonte da Porta Miñá, e a vivenda singular con galería de tambor da Travesía do Miño.

Tamén se buscou o facilitar a circulación transversal neste espazo, circulación en paralelo á muralla, cruzando a Rúa Tinería, posto que se contempla a posibilidade de que nun futuro se cree fronte a Casa- Torre un área arqueolóxica onde se poidan visitar "in situ" os restos que saíron á luz en diferentes escavacións na zona, entre os que destaca a torre que flanquea a Porta Miñá á súa dereita.

Plano de proxecto sinalando as circulacións melloradas e as plataformas:

3.3._ MEMORIA CONSTRUTIVA.

Desde o punto de vista construtivo, a obra resúmese nos seguintes puntos:

3.3.1._ Actuacións sobre a fonte:

- Instalacións e caños.

Os caños de nova execución serán o central do respaldar, que se executará en bronce, e as dúas billas do muro lateral perpendicular ao respaldar, tamén de bronce. Estes últimos estarán conectados á traída municipal para dotarse de auga potable. Existirá outra toma desde a acometida municipal para dotar de auga ao alxibe.

Como instalacións accesorias á fonte, incluímos: equipo de enchido automático, equipo de ionización cobre-prata para a depuración da auga, filtro de depuración, bomba de 0,5 CV, tubaxes de polietileno de alta densidade de diferentes diámetros e as válvulas e arquetas (dunha ou dúas billas) complementarias á instalación.

A instalación de saneamento inclúe: tubaxes de PVC de diámetro 75 e 110 cm. para a recollida de augas, colocadas sobre soleira de formigón, billas de paso, arquetas de rexistro, desaugadoiros para limpeza, desaugadoiros para o circuíto pechado e alxibe para a recollida de augas cunha capacidade máxima de 3 m³.

A instalación eléctrica límitase ao espazo da fonte; consta de:

- Acometida 15 KW ata 15 m.
- Caixa de protección e medida- un contador; ITC-BT 16 grao protección IP 40 e IK 09.
- Toma de terra.
- Cadro xeral de mando e protección con acceso programable.
- Circuitos eléctricos para exterior: tubo PVC diámetro 25 e condutores sección 3x6 mm², sistema monofásico, incluíndo caixas de rexistro, regletas de conexión,...
- Cadro de mando e protección do alxibe.
- Punto de luz, aplique estanco 100W e base de enchufe 10/16A en o local do alxibe.
- Luminarias tipo Ferox EL de Hess: 10W LED no pilón da fonte, mergulladas na auga.
- Luminarias de empotrar LED LYN23 1,5W e 4,2W como sinalización en banzos, ata cable de conexión.

En todas estas partidas mídese tamén as partes proporcionais dos movementos de terra, as escavacións e os transportes de terra a vertedoiro autorizado.

- Respaldar.

Os sillares que o conforman limpanse con cepillo e auga, aplicaráselles un tratamento herbicida e rexuntaránse con morteiro bastardo de cal. Na superficie onde o respaldar vaia a estar cuberto de auga, o rexuntado executase con morteiro impermeable tipo Sika sin base cementosa.

- Pilón.

Colocaranse as novas pezas do bordo do pilón, cuxa xeometría obterase a partir da peza orixinal que se conserva in situ. O rexuntado executase con morteiro impermeable tipo Sika sin base cementosa.

- Pavimentos.

Os pavimentos existentes de lousa de granito e pizarra que se pretenden recuperar serán sometidos a un proceso de limpeza e restauración, e recolocaranse nas súas posicións orixinais. Baixo o pavimento do pilón executase unha cama de canto rodado 60/100 para a drenaxe e evacuación das augas, con fieltro xeotextil tipo Danofelt-10. O resto do pavimento existente, de cantos rodados, manterase intacto, exceptuando as franxas baixo as que discorre a drenaxe, que se levantarán para executar a mesma solución que baixo o pilón da fonte; recolocarase o mesmo canto rodado tomado con terra e cal. Nas zonas onde o pavimento orixinal desapareza, executase un novo pavimento de cantos rodados 60/100 sobre 5cm. de morteiro de cemento M-5 e encintado en seco con lechada de cemento 1/2 CEM II/B-P 32,5N; este pavimento irá colocado sobre soleira de formigón de 10 cm. de espesor e á súa vez colocada sobre 15 cm. de encachado de pedra de diferentes diámetros: colocarase a grava máis gruesa abaixo, logo a de diámetro intermedio, membrana xeotextil e finalmente grava fina.

- Muros_ pretil e acabados.

Os muros delimitadores do espazo da fonte limparán e restauraranse, aplicaráselles un tratamento herbicida, e se rexuntarán con morteiro de cal 1/2. Nas zonas nas que desaparezan ou se aprecie a necesidade dun desmontado previo por razóns de seguridade, executaranse novos muros de mampostería de lousa dunha cara vista, lixeiramente retranqueados do pano orixinal (uns 3 cm.) e tomados con morteiro de cal 1/2. Sobre eles, levantaránse os petos de sillería de granito macizo gris, de 50x30x25 cm., coas pezas especiais de remate (coa cara superior curva), tomada con morteiro de cal 1/2

- Acceso á fonte:

Na plataforma superior de acceso á fonte, colocaranse dúas pezas especiais: a primeira de granito gris abuxardado, de 10 cm. de espesor, coa lenda que se indica nos planos de cartelería, gravada e pintada; a segunda, tamén de granito gris abuxardado e 10 cm. de espesor, a modo de tapa de rexistro do alxibe. As ditas pezas se colocarán sobre unha lousa de formigón armado de 15 cm. de espesor, que se sustenta sobre dous muros de 25 cm. de espesor cimentados nunha soleira de 25cm. de espesor.

A estrutura que soporta a escaleira estará formada por varios muretes de bloque de formigón cimentados sobre unha soleira de formigón de 25 cm. Os banzos de acceso ao "adro" serán de granito gris, macizo, con acabado abuxardado, de 75x30x17cm. tomados con morteiro de cemento M-5 e lechada de cemento 1/2 CEM II/B-P 32,5N.

3.3.2_ Execución de plataforma e escaleiras:

- Cimentación:

Se executará unha cimentación no perímetro da plataforma e as escaleiras con zapata de 40x40 de formigón armado HA-25.

- Estrutura:

A estrutura que servirá de soporte á plataforma executarase a base de muros de bloque de formigón recibidos con cemento CEM II/B-M 32,5N e area de río. Sobre ela executarase unha lousa de formigón armado HA-25 de 15 cm. de espesor. O espazo interior encherase con bloque de formigón gris 39x19x19 tomado con morteiro de cemento gris CEM II/B-M 32,5 M-5CEM. Os banzos colocaranse sobre este mesmo tipo de recheo de bloque.

- Pavimentos:

O pavimento da plataforma executarase con baldosas de granito gris con acabado abuxardado, de 10 cm. de espesor, e con dimensións 40x40 cm., recibidas con morteiro de cemento CEM II/B-P 32,5N e area de miga (M-5), cama de morteiro de 5 cm., rexuntado con lechada de cemento 1/2 CEM II/B-P 32,5N.

Os chanzos serán a base de pezas de granito gris, macizas, con acabado abuxardado, de 75x30x17cm. tomadas con morteiro de cemento M-5 e lechada de cemento 1/2 CEM II/B-P 32,5N.

3.3.3_ Modificación puntual redes existentes.

As actuacións que levarán a cabo sobre as instalacións existentes fora do ámbito da fonte limitaranse a reformas puntuais de rexistros para adaptalos ás novas cotas do pavimento e ao seu despezamento, así como á habilitación de by-pass para manter os servizos durante a execución das obras.

Na Rúa Tinería modifícase a liña principal de saneamiento, substituíndo o tubo actual por unha canle de formigón executada in situ, de 1,00 x 0,35 m., polo que se supera a capacidade da rede existente.

3.3.4_ Modificación do firme:

- Demolicións e explanación.

Tras a demolición dos solados existentes e as súas soleiras, procederase á escavación do terreo segundo as necesidades da nova configuración, así como á escavación de gabias e pozos se resultase necesario, sempre coa supervisión arqueolóxica pertinente. Unha vez reformulada a xeometría e obtidas as rasantes pendentes necesarias,

compactarase o terreo, e impermeabilizaranse as cimentacións ou fachadas das vivendas de Travesía do Miño na parte na que quedarán enterradas baixo a plataforma.

- Base.

Sobre a chaira compactada, executarase a soleira de formigón HA-25 con malla de 15x15 e diámetro 6, de 20 cm. de espesor, sobre un encachado de pedra 40/80 de 15 cm. de espesor.

- Pavimentos.

O pavimento executarase con baldosas de granito gris con acabado abuxardado, de 10 cm. de espesor, e con dimensións 80x40 cm., recibidas con morteiro de cemento CEM II/B-P 32,5N e area de miga (M-5), cama de morteiro de 5 cm., rexuntado con lechada de cemento 1/2 CEM II/B-P 32,5N.

As pezas de encontro cos elementos singulares (muralla, torres e fonte) serán pezas especiais que presenten un pequeno rebaixe no seu espesor nos 5 cm. máis próximos a devanditos elementos singulares. Nos planos adxuntos detállanse estas pezas. Destacar que neste mesmo encontro, e como solución de protección ao elemento singular, colocarse unha lámina de chumbo de 2mm. de espesor, tal como se detalla nos planos adxuntos.

Nas pezas do pavimento baixo as que discorre a cloaca máxima, para sinalizar o seu trazado, realizarase un rebaixe circular de 3 cm. de diámetro e 1 cm. de profundidade, que se marcarán con pintura resistente ao aceite, á graxa, á gasolina, a produtos químicos,..., sin chumbo nin disolventes clorados, para sinalización permanente no exterior. Para a localización destes rebaxes farase un replanteo na obra.

O pavimento sobre as tapas dos rexistros existentes executarase con pezas especiais que se detallan nos planos anexos a esta memoria.

NOTA: Todos os materiais de acabado descritos nestas páxinas, deberán obter a aprobación do equipo de dirección da obra antes da súa colocación, que revisará, segundo o caso, as condicións de limpeza e restauración, a granulometría e tonalidade,...

Esta obra, organízase, a nivel de medicións, nos seguintes capítulos:

1._ Traballos previos:

Levantaranse/ retiraránse os diferentes elementos das redes de servizos, sinalización e protección que vaian ser substituídos ou eliminados (aparataxe eléctrico, valos de protección, entarimado madeira, sinalización viaria,...). Procederase á demolición do pavimento existente e da soleira de formigón, levantarase os banzos existentes e escavarase o terreo onde sexa necesario para a execución destas obras e da escavación arqueolóxica pertinente. Modificaranse as arquetas ou pozos que sexa necesario, e escavaranse as gabias para as novas canalizacións. Unha vez alcanzada a cota de terreo adecuada procederase á compactación do terreo existente, á impermeabilización da parte dos edificios que quedará baixo a cota de rasante, ao achique das augas da fonte e, se é necesario, ao desmontado de muros de mampostería que puidesen interromper o paso das redes de instalacións, superar a nova liña de rasante, ou necesitar unha reconstrución.

2._ Cimentación e estrutura:

Neste capítulo inclúense as cimentacións dos muros que conforman as plataformas e escaleiras, as soleiras das zonas de circulación rodada (e= 20 cm.), do adro da fonte (e=10cm.) e a do alxibe (e= 25 cm.), a lousa do aceso á fonte e a lousa de formigón da plataforma ante as vivendas de Travesía do Miño (ambas lousas de e= 15 cm.), e os muros de bloque e o recheo necesario para executar as ditas plataformas e escaleiras.

3._ Pavimentos:

Inclúe os pavimentos novos (as baldosas de granito 80x40x10, as de 40x40x10, as pezas especiais e o pavimento de canto rodado en fonte), o peldañeado da plataforma e a fonte (pezas de granito macizo gris con acabado abuxardado, de 75x30x17cm.) e as actuacións que se deberán executar para restaurar os pavimentos existentes que se manteñen.

4._ Muros de mampostería e cantería:

Comprende a execución da parte de muros mampostería que se deban realizar de novo, con lousas de pizarra a unha cara vista, a restauración dos que se manteñen, tanto de mampostería como de sillares (rexuntado con diferentes morteiros da sillería do respaldar), a execución do peto de sillería, a do murete de bordo do pilón e o seu rexuntado con morteiro hidrófugo, e a recuperación das pezas singulares de granito, colocadas.

5._ Varios:

Neste capítulo intégranse as partidas de limpeza de muros de sillares, a aplicación sobre estes e os muros de mampostería de tratamentos herbicidas, o enfoscado con morteiro de cal dos muros de mampostería e a recolocación da sinalización desmontada na fase inicial.

6._ Instalacións:

Divídense en movemento de terras, abastecemento, saneamento, electricidade e outros. Inclúe basicamente as instalacións que se executan de novo no espazo da fonte: abastecemento para servir aos caños de auga potable e ao sistema de recirculación de auga, saneamento e drenaxe para evacuar as augas sobrantes e alumado a base de leds lineais, tanto nos banzos como no pilón da fonte. Fóra deste espazo tan só modifícanse algunhas arquetas para adaptalas á nova configuración das pendentes e do pavimento.

7._ Arqueoloxía:

Naquelas zonas nas que realizan escavacións ou movementos de terras (zonas onde se levantan as soleiras e onde se necesita escavar gabias para novas instalacións) procederase a realizar os traballos arqueolóxicos pertinentes, o levantamento dos planos descritivos dos restos achados, o tratamento de materiais recuperados e as memorias, informes ou análises que estuden e interpreten todos estes datos.